

Medlemmerne til 4 pCt., da 1 pCt. i Administrationsomkostninger nok vil vise sig fuldstændig tilstrækkelig. Naar det er Lovforslagets Hensigt at skaffe Landbruget billige Driftsaaen ved Statens Hjælp, saa skulde Staten ogsaa yde nogen Hjælp, og den Hjælp, jeg her har paapeget, forekommer mig ikke at være for stor. Den vil kun andrage knap 200,000 Kr., og kun een Gang for alle. — Med Hensyn til Foreningernes Størelse eller Omraade er der ikke her foreslaaet noget bestemt, og det tror jeg ogsaa er rigtig. Forbilledet for dette Lovforslag har særlig været de Raiffeisenke Laanekasser i Tyskland, men disse Kassers Omraade er meget indskrænket, da de kun maatte omfatte et eller høist to Sogne; et saadant Omraade her i Landet tror jeg nok vilde være for lille. Derimod tror jeg heller ikke, det vilde være heldigt, at saadanne Foreninger saa alt for stort et Omraade, thi efterdi de have solidarisk Ansvar over for hinanden, vil det jo være nødvendigt for Bestyrelserne, at de have nogenlunde godt Kendskab til dem, de optage i Foreningerne. Der er her i Bemærkningerne peget paa, hvorledes disse Foreningers Omraade kunde tænkes, og der er anført, at de kunne tænkes dannede ved Landboforeningerne og Kvægavlsforeningerne og lignende Foreninger. Jeg vil her tillade mig at pege paa et andet Punkt, som jeg tror vilde vise sig mere heldigt, det er nemlig Andelsmejerierne. Jeg tror netop, det var det rigtigste Omraade for saadanne Forstudsforeningers Oprettelse, og de vilde have ikke saa faa Fordel, da vi der kende hinanden nøje og vide bestemt, hvor mange store Kreaturer ethvert Medlem har. Det kunde ogsaa tænkes, at det solidariske Ansvar vilde blive mindre, naar vi havde Mejerierne til Grundvold, end paa andre Omraader derved, at det Tab, der kunde falde paa hvert enkelt Medlem, muligvis kunde dækkes ved Salg af hans Mælk, og saaledes kunde der tænkes flere Forhold, hvor jeg tror, det kunde være ret heldigt. Ganske vist have vi jo ved Realisationen af denne Tanke i Thyland den Ulempe, at der i hvert Sogn er en hel Del Lødsjere, som ikke ere eller kunne blive Medlemmer af saadanne Andelsmejerier, fordi de bo paa Høbelodder, hvor de ingen Vej have, saa ingen Vogne kunne komme derud. Mange Gange have de en halv Fjerdingvej ud til den Vej, paa hvilken Mælkvognen kører; det kunne de ikke være tjente med, og derfor kunne de ikke være Medlemmer af Andelsmejerierne. Tænke vi os nu Forholdet ordnet saaledes, at Foreningernes Omraade var baseret paa Andelsmejerierne, skulde der dog aabnes Udgang for disse Lødsjere

til at blive Medlemmer af saadanne Foreninger, men det var vel ogsaa muligt. — I det hele skal jeg takke Ministeren for Fremlæggelsen af dette Lovforslag. Det har for mig ikke lille Betydning, og det har den Fordel, at det er kort, men dog klart affattet, ligesom jeg ogsaa tror, at det vil kunne komme til at virke heldigt i flere Retninger. Med disse Ord skal jeg tillade mig at anbefale Forslaget til Folketingets Velvilje.

Blem: Det foreliggende Forslag er jo et Forsøg paa at omplante paa dansk Grund de tyske Laaneinstitutioner; i Motiverne staar der endogsaa her anført, at man væsentligst har haft de saakaldte Raiffeisenke Laanekasser, der have vundet saa stor Udbredelse og Anerkendelse i Tyskland, som Forbillede. Jeg tror ogsaa, at det er et Forsøg, som kan komme til at gøre Nytte i det praktiske Liv, hvis vi kunde saa disse Forstudsforeninger oprettede. Men det vil jo bero paa, hvorledes disse ville og kunne blive modtagne. Her i Landet har jo Realkreditens Anvendelse udviklet sig paa andre Maader end her er foreslaaet. Vi have ikke mindre end et Dusin Kreditforeninger her i dette Land, og de have udsaaet, tror jeg nok, saadant noget som mellem 6 à 700 Millioner Kr., efter hvad man kan se af de sidste Lars Regnskaaber. Disse Foreninger have den Fordel, at de lave deres Penge selv i Form af Udstedelse af Obligationer, og der har til Dato ikke været Mangel paa Købere til disse Obligationer. Der er altsaa Penge nok, blot man har Sikkerhed at byde, og disse Foreninger have ogsaa den Fordel, at de have været særdeles godt bestyrede. De have saa godt som ikke bragt noget Tab, og da de styres af Debitorerne selv gennem deres Generalforsamlinger, har det ogsaa vist sig, at de have benyttet sig af Konjunkturerne og ved den ene Konvertering efter den anden faaet Renten sat ned saa langt, som man har kunnet saa den i Forhold til Konjunkturerne paa Pengemarkedet. Og foruden disse Kreditforeninger have vi jo ogsaa Sparekasserne, hvor Folk kunne gaa hen og sætte deres Sparepenge ind lige ned til en Kroner Penge. Alle disse mange Bækkesmaa have ført til den store Ma, som Sparekasserne nu ere blevne til her i Landet, og det drejer sig her om et lignende Beløb som for Kreditforeningernes Vedkommende, nemlig omkring 600 Millioner Kr., der ere satte ind i Sparekasserne. Men Sparekasserne have snarere haft en Tendens til at holde Renten oppe her, fordi de have skullet se at skaffe saa høje Renter som muligt til Sparerne. Men de have dog virket til